

29E JAARGANG NR.1 - JANUARI 2018 € 6,95

DUIKEN

MAGAZINE VAN DE ONDERWATERWERELD | WWW.DUIKEN.NL

INSPIREREND

Fabien Cousteau

Interview met kleinzoon
van duikpionier
Jacques Cousteau

JORDANIË

AQABA

Transportvliegtuig
afgezonken
in de Rode Zee

OOSTENRIJK

Tirolse juwelen

De Samarangersee
en Fernsteinsee

REPORTAGE

+ PANAMA

Duikende
houthakkers

Maratua Atol

Indonesië

Duikvakantie 2018: Rondje standhouders Duikavontuur: Bohol Zeeland: Vliete Polder
Toptofotografen geven tips: Foto's maken in zoet water Natuur: Tijgerhaaien

«IK WILDE IETS ANDERS ZIJN DAN EEN COUSTEAU, MAAR KON DE ROEP VAN DE OCEAAN NIET NEGEREN»

Een vraag op een doorsnee woensdagmiddag: zouden we Fabien Cousteau willen interviewen op het hoofdkantoor van het Wereld Natuur Fonds? Eén 'maar': het zou al wel de volgende dag plaatsvinden. Journalist Robin liet deze kans niet schieten om de eerste kleinzoon van duikpionier Jacques Cousteau te spreken.

Gezonde zenuwen gieren door mijn lijf wanneer ik het WNF-hoofdkantoor in Zeist binnenstap. Het is toch wel echt Fabien Cousteau (50) met wie ik zo in gesprek ga! Maar die zenuwen zijn al snel verdwenen: ik word hartelijk ontvangen en hij pakt gelijk de laatste DUIKEN uit mijn handen, die ik heb meegenomen. Geïnteresseerd bladert hij er doorheen: «Je ziet niet zoveel magazines in print meer. Jullie zijn eigenlijk ook een bedreigde diersoort!» Het gezegde 'je gooit er een kwartje in' lijkt voor mensen zoals hem te zijn uitgevonden. Een praktische eigenschap wanneer je jaarlijks tientallen lezingen geeft.

FOTO: FABIAN COUSTEAU

beurt Jacques weer assisteerde tijdens zijn meest baanbrekende expedities. Het was de verwachting dat je je als derde generatie Cousteau ook met het levenswerk van je familie zou gaan bezighouden. Maar even leek het anders te lopen?

Nadat ik met pijn en moeite mijn studies had afgerond, ging ik aan de slag als marketeer. Ik was altijd al meer een dromer dan een student. Het ging me goed af in de zakenwereld, maar ik miste de voldoening. Het was meer

iets dat ik voor mezelf moest bewijzen. Dat ik ook iets anders kon zijn dan een Cousteau. Maar na drie jaar kon ik de roep van de oceaan niet langer meer negeren en sloot me aan bij het team van mijn vader voor de expeditie Deep Ocean Odyssey. Naast de expedities die zich soms over meerdere maanden uitstrekten, produceerden we diverse onderwater- en milieudocumentaires.

Je trad steeds prominenter op de voorgrond en het was dan ook een kwestie van tijd voordat je je eigen koers ging varen. Dat moment kwam kort na de eeuwwisseling met twee succesvolle haaiendocumentaires die je zelf produceerde. Vanaf het moment dat ik op jonge leeftijd JAWS had gezien, zag ik het als mijn missie deze missvatting recht te zetten. Haaien portretteren als boten-door-midden-bijtende-beesten doen geen recht aan deze prachtige wezens.

Tekst: Robin van Tilburg

FOTO: KEP EVANS

Fabien waar hij het liefst is: diep onder het wateroppervlak. Hier in onderwaterbasis Aquarius tijdens Mission 31.

De PR-manager van Fabien wijst inmiddels op zijn horloge. Fabien heeft een druk programma en ik mag hem eigenlijk maar een paar minuten spreken. Maar wanneer Fabien doorheeft dat hij het over zijn geliefde duiksport mag hebben, lijkt de klok ineens minder van belang. Hij negeert de signalen en praat rustig verder. Je bent nu op veel verschillende gebieden actief. Vertel eens iets meer?

Laat ik deze week als voorbeeld nemen: ik vlieg morgen terug naar New York waar ik deel zal nemen aan een beach clean-up. Daarnaast ben ik gevraagd te spreken bij de Verenigde Naties in het kader van Ocean Week. Voornamelijk over beschermde gebieden en innovatieve manieren om de wereld onder water te beschermen, behouden en te herstellen. Ook draag ik de

boodschap over via mijn films, onderzoek en mijn eigen non-profit organisatie: het Fabien Cousteau Ocean Learning Center. Gemiddeld ben ik zo'n 200 à 260 dagen per jaar onderweg.

Welke rol zie jij weggelegd voor de duiker op het gebied van bewustwording? 99% van de mensen duikt niet of zal dat nooit gaan doen. Duikers zijn dus erg belangrijk voor de bewustwording voor het belang van de oceaan. Zij zijn de ogen, oren en ook de mond die de toestand van het leven onder water kunnen beschrijven en verspreiden. In je lezingen haal je vaak quotes van je grootvader aan.

Klopt, omdat ik vind dat ze nog altijd de spijker op de kop slaan. 'People will protect what they love, they love what they

KIJKTIPS

Door de jaren heen heeft Fabien meegewerkt aan talloze documentaires. Eigen producties, in samenwerking met zijn vader en zus of via cameo's (gastoptreden) vanwege zijn naam en expertise. Deze documentaires zijn het bekijken zeker waard: Wonders of the Sea 3D (dec 2017) A Sweet Spot in Time (2017) Rooted in Peace (2016) Shark: Mind of a Demon (2006) Attacks of the Mystery Shark (2002)

Als derde generatie Cousteau houdt Fabien de familienaam nog altijd springlevend. «We hebben een verhaal te vertellen.»

FOTO: CARINE VON DER HAAR

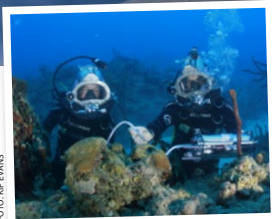

FOTO: PEP EVANS

Een samenwerking met Nederland is je niet helemaal vreemd. Je gaf al aan dat je bezoek aan Bonaire gedeeltelijk werkgerelateerd was. Wat hield dit precies in?

Het eiland doet me denken aan hoe de Cariben er vroeger uitzagen. Ik ben ook op Aruba en Curaçao geweest, maar met name de onderwaterwereld van Bonaire is spectaculair en wat er momenteel gebeurt op het gebied van innovatie en bescherming, is fantastisch. Het OLC is een samenwerking aangegaan met the Harbour Village Beach Club en we hebben stappen gezet op het gebied van 3D coral printing.

3D geprinte koraalriffen, vertel eens?
Deze technologie stelt ons in staat om in korte tijd een grote, positieve impact op het ecosysteem te realiseren. Ook is het minder

»
«Beroemde achternaam of niet: Ik begon letterlijk onderaan de ladder. Ik mocht de Calypso ontdoen van zeepokken.»

tijdroevend en arbeidsintensief dan huidige restauratietechnieken. Het idee is om 3D geprinte riffen in een gebied uit te zetten die vervolgens begroeid raken, leven zullen aantrekken en zo op een gezonde manier het ecosysteem herstellen. Naast het herstel zullen deze gebieden ook interessanter worden voor duiktoerisme wat geld oplevert en bescherming van deze gebieden een logische vervolgstap zal zijn. De eerste resultaten zijn bemoedigend.

Ludieke expedities als handelsmerk: hier kruipt Fabien in 'Troy' (zie kader).

Wat zijn volgens jou goede manieren om deze bewustwording te creëren?

Laat kinderen snorkelen, onderwaterfilmpjes kijken en praat erover. Maatschappelijk gezien zal er ook een andere mindset moeten komen ten aanzien van het eten van vis. Waarom noemen we het bijvoorbeeld *seafood* in plaats van *seafile*? Bij dieren op het land wordt dit onderscheid niet gemaakt. Tenminste, ik heb nog nooit gehoord van landfood. Dat is een belangrijk deel van de verandering.

Wanneer ik zie hoe mijn driejarige dochter vol ontzag naar vissen kijkt en bij het eten

zelfs al eens de vraag stelde: «Maar vissen horen toch in de zee?» lijkt educatie zeker te werken...

Grappig dat je dat zegt! Ik heb zelf een vijfjarige dochter die absoluut geen vis wil eten. Omdat ze weet dat het levende wezens zijn geweest. Hetzelfde geldt voor andere dieren. Behalve kipnuggets. Op de een of andere manier heeft ze de link nog niet gelegd met de dieren en deze snack. Of ze is gewoon in ontkenning omdat dit haar favoriete eten is!

Zijn assistent begint nu echt nerveus op zijn horloge te kijken en verzoekt of Fabien aan de

OPMERKELIJKE EXPEDITIES

TROY

In 2004 ontwierp Fabien samen met een engineer Troy, een ruim vier meter lange onderzeeër die van buitenaf op een grote witte haai leek. Door 'een van hen te zijn' wilde Fabien het natuurlijke gedrag van deze dieren laten zien, zonder dat deze werd afgeleid door kooien, duikers en luchtbelletjes. Het resulteerde in de documentaire *Shark: Mind of a Demon*. Fabien: «Met deze documentaire wilde ik aantonen dat grote witte haaien helemaal niet de agressieve en gevaarlijke dieren zijn zoals het imago doet vermoeden. Dat beeld wilde ik ontkrachten.»

MISSION 31

In 2014 daalde Fabien en zijn team af naar de onderwaterbasis Aquarius, een paar kilometer uit de kust van Florida om daar gedurende een periode van 31 dagen wetenschappelijke data te verzamelen. Ook stonden ze dagelijks in verbinding met scholen en diverse nieuwsmedia. De expeditie is een knipooog naar zijn

Fabien (r) in de onderwaterbasis Aquarius.

grootvader Jacques die in 1963 een periode van 30 dagen onder water doorbracht. Fabien: «Mission 31 stelde ons in staat om tot wel negen uur per dag te duiken. We hadden niet te maken met praktische zaken als decompressie en oppervlaktetijd. We hebben genoeg data verzameld voor wel tien wetenschappelijk studies. Het is mijn overtuiging dat onder water leven de manier is om meer te leren over deze fascinerende wereld. Je hebt de luxe van tijd aan je zijde.»

FABIEN FEITJES

Fabien Cousteau (1967) is oceanograaf, documentairemaker, spreker en aquanaut. Hij is de eerste kleinzoon van duikpionier Jacques Cousteau en zoon van Jean-Michel Cousteau. Met zijn vader en zus Celine maakte hij vier jaar lang de documentaireserie *Ocean Adventures*, een knipooog naar de gelijknamige serie die zijn grootvader eind jaren 70 maakte. Fabien vestigde zijn eigen naam met zijn haaienstudies, haai-gerelateerde documentaires en met meerdere opvallende expedities. Als spreker reist hij de hele wereld over en is hij een graag geziene gast bij CNN, National Geographic en de Verenigde Naties. In 2016 richtte hij het Ocean Learning Center op waarmee hij bewustwording wil creëren door middel van educatie. www.fabiencousteau.nl www.ted.nl/speaker/fabiencousteau

fotoshoot te beginnen en zich voor te bereiden op het evenement van vanavond. In plaats van de in eerste instantie vijf minuten spreektijd, hebben we hem alles bij elkaar bijna een uur kunnen spreken. Het tekent zijn bevlogenheid. Nog een laatste vraag dan.

Zijn er op dit moment nog plannen voor een expeditie?

Er zijn plannen voor een grootschalige expeditie die anders zal zijn dan wat ik hiervoor heb gedaan. Sterker nog: het zal een innovatie zijn in de wereld van onderwateronderzoek. Meer kan ik er op dit moment nog niet over zeggen, maar plannen zijn er zeker... *De marketeer van weleer is nog altijd niet verleerd hoe hij de nieuwsgierigheid bij zijn publiek moet opwekken. Toch is zijn verhaal en manier van doen alles behalve nep. Dit is een man die oprecht gelooft in wat hij doet en wordt gedreven door iets wat heel diep in hem zit. Wat dat betreft is zijn grootvader in zijn missie geslaagd en is de naam Cousteau nog altijd relevant. Vermoedelijk zullen we ook de komende jaren nog veel van Fabien blijven zien en horen. Op moment van schrijven is er zojuist een nieuwe film verschenen, getiteld A Sweet Spot in Time. Over bewustwording. Hoe kan het ook anders.*